

**INFORMACJA
POWIATOWEGO LEKARZA
WETERYNARII W KROŚNIE NA TEMAT
STANU BEZPIECZEŃSTWA NA
TERENIE MIASTA KROSNA ORAZ
POWIATU KROŚNIEŃSKIEGO ZA
OKRES 2017 R. DO CHWILI OBECNEJ**

Informacja Powiatowego Lekarza Weterynarii w Krośnie na temat stanu bezpieczeństwa na terenie miasta Krosna oraz powiatu krośnieńskiego za okres 2017 r. do chwili obecnej

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Krośnie wykonuje zadania Inspekcji Weterynaryjnej przy pomocy Powiatowego Inspektoratu Weterynarii, którego jest kierownikiem. Celem funkcjonowania instytucji jest zapewnienie ze strony służby weterynaryjnej porządku publicznego oraz bezpieczeństwa obywateli na terenie miasta Krosna oraz na obszarze powiatu krośnieńskiego.

Działalność jej jest wielopłaszczyznowa i bardzo specyficzna;

- czuwa nad bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego oraz żywności zawierającej jednocześnie środki pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego znajdujące się w rolniczym handlu detalicznym (RHD),
- realizuje zadania z zakresu ochrony zdrowia zwierząt, zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, badań kontrolnych zakażeń zwierząt,
- prowadzi monitoring chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych (oraz związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe – antybiotykooporność),
- zajmuje się monitorowaniem substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych oraz skażeń promieniotwórczych zarówno u zwierząt jak i w produktach pochodzenia zwierzęcego, w paszach dla zwierząt oraz w wodzie przeznaczonej do pojenia zwierząt,
- nadzoruje przestrzeganie zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt a także przemieszczanie tych zwierząt,
- przeprowadza kontrole spełniania wymogów określonych w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, w tym przestrzegania zasad wzajemnej zgodności,
- nadzoruje handel i wywóz zwierząt oraz produktów pochodzenia zwierzęcego, sprawuje nadzór nad wprowadzeniem zwierząt na rynek krajowy, zapewniając stabilność gospodarczą regionu,
- sprawuje nadzór nad sektorem utylizacyjnym pośrednio realizując zadania z zakresu ochrony środowiska.

W zakresie swoich zadań ustawowych Inspekcja Weterynaryjna stoi więc na straży zdrowia publicznego, stabilności gospodarki naszego powiatu, dba o czystość środowiska.

Pragnę poinformować, że działania inspekcji weterynaryjnej skupiają się głównie na szczeblu powiatowym i wymagają bardzo specjalistycznej wiedzy od pracowników merytorycznych. Na dzień 31.12.2017 r. w powiecie krośnieńskim było 285 podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, a ilość gospodarstw zajmujących się hodowlą zwierząt wynosiła blisko 2200. W kierowanym przeze mnie inspektoracie, pracowników merytorycznych, sprawujących bezpośredni nadzór nad podmiotami oraz gospodarstwami jest 6, w tym 4 lekarzy weterynarii (2 lekarzy weterynarii oraz 2 techników weterynarii w dziale zakaźnym, po 1 lekarzu w dziale spożywczym i paszowo utylizacyjnym). Pracownicy Ci w 2017 r. przeprowadzili łącznie 446 kontroli w podmiotach oraz gospodarstwach objętych nadzorem (211 w sektorze zakaźnym, 148 w sektorze spożywczym oraz 107 w sektorze pasz i utylizacji). Niezależnie od tego inspektorat podejmował inne działania, jak zwalczanie ptasiej grypy, zgnilca amerykańskiego pszczół, profilaktycznych czynności związanych z zagrożeniem afrykańskim pomorem świń, wścieklizną.

Z działań profilaktycznych zapobiegających rozprzestrzenieniu się ASF należy wymienić redukcję populacji dzików jako wektora choroby (83 sztuki), prowadzenie akcji przeszukiwania lasów pod kątem znajdowania padłych dzików (4 przeszukania), pobieranie prób od dzików padłych w zdarzeniach drogowych (11 zdarzeń), 3 krotne ręczne wykładanie szczepionki p/wściekliznie u lisów (2700 sztuk szczepionki), monitorowanie występowania szeregu chorób zakaźnych u zwierząt; jak pryszczycza u bydła, pomór świń, ch. Aujeszkiego, gorączka Q, gruźlica, brucelozą, enzootyczna białaczka u bydła itp.

Jaka jest aktualnie sytuacja epizootyczna na terenie powiatu krośnieńskiego?

1. Istnieje duże zagrożenie wystąpienia ASF u dzików i świń. Liczba przypadków zachorowań u dzików ciągle rośnie. Od 2014 r. jest ich 2058 (stan na 02.05.2018 r.). W 2018 r. już ponad 1000, kiedy za cały 2017 r. było 760 przypadków ASF u dzików. Nie lepiej jest z liczbą ognisk ASF u świń, gdzie odnotowano łącznie 108 ognisk, w tym 4 w 2018 r.
2. W związku z brakiem pracowników nie zostało zakończone zwalczanie zgnilca amerykańskiego u pszczół, które wystąpiło w 2017 r. (do przeglądu pozostało ponad 80 pasiek). Powoduje to obostrzenia, które na pewno będą przedkładały się na straty

pszczelarzy związane z utrudnieniem wprowadzania miodu do obrotu, materiału genetycznego czy też przemieszczania pszczół. Według mojej oceny proces uwalniania powiatu od tej choroby może potrwać nawet kilka lat.

3. Nadal istnieje problem nielegalnego obrotu zwierzętami, co w aktualnej sytuacji epizootycznej może stanowić zagrożenie przenoszenia chorób zakaźnych na teren powiatu.
4. Od końca lutego 2018 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotyczące „bioasekuracji” gospodarstw zajmujących się hodowlą świń. Jego nie przestrzeganie będzie się wiązać z nakazem uboju świń bez odszkodowania, nakładanymi sankcjami karnymi, zakazem utrzymywania zwierząt. Na terenie powiatu krośnieńskiego aktualnie jest 112 takich gospodarstw z obsadą przeszło 1000 świń. Określono, że powiat krośnieński ma dokonać przeglądu takich gospodarstw do końca listopada 2018 r. W sumie będzie to dodatkowo 224 kontrole. Mając na uwadze cytowane powyżej dane dotyczące ilości podmiotów nadzorowanych, ilości kontroli wykonanych przez 4 pracowników merytorycznych oraz fakt, że kontrole bioasekuracji będą prowadzone w zespołach 2 osobowych, nie jestem w stanie zrealizować tego zadania. W mojej ocenie obowiązek przeprowadzania kontroli bioasekuracji, bez natychmiastowego wzmocnienia finansowo-kadrowego Inspektoratu, stawia pod znakiem zapytania również dalszą realizację ustawowych zadań jednostki inspekcji weterynaryjnej, w tym zwalczanie chorób zakaźnych.

Jeżeli chodzi o sektor spożywczy, paszowy czy utylizacyjny, należy stwierdzić, że nadzorowane podmioty nie stanowią zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego. Stan ten potwierdzają pobrane próby do badań mikrobiologicznych i chemicznych. Nadal istnieje poważny problem braku przeprowadzania badań mięsa wieprzowego przez rolników w kierunku włośnicy. Nastąpił poważny spadek ilości tych badań w stosunku do roku 2016 z 40 do 8, co stanowić może zagrożenie dla zdrowia, życia ludzi. Wykonano 97 badań u dzików. Od stycznia br rolnicy uzyskali możliwość sprzedaży detalicznej swoich wyrobów. Mimo nagłośnienia medialnego, informacji przekazywanych na spotkaniach, nie ma większego zainteresowania tematem. Jedynie 2 rolników zarejestrowało taką działalność w PIW w Krośnie. W kontekście pełnionego nadzoru Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Krośnie ściśle współpracuje z inspekcją sanitarną, poprzez wzajemne przekazywanie informacji, wspólnie dokonywane kontrole.

Podsumowanie

1/ Sytuacja epizootyczna w kraju, a przez to i powiatu krośnieńskiego, w kontekście występowania ASF, jest poważna i tylko od podejścia wszystkich stron zależy będzie uchronienie od jego rozprzestrzeniania.

2/ Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Krośnie przy obecnej obsadzie kadrowej nie będzie w stanie skutecznie zwalczać ASF, zważywszy na konieczność realizacji bieżących zadań ustawowych.

W tym miejscu chciałbym poinformować, że od 2009 r. w inspekcji nie było żadnego wzmocnienia kadrowego, wprost przeciwnie odebrano PIW w Krośnie w 2008 r. etat zastępcy Powiatowego Lekarza Weterynarii. Nie było też regulacji płac dla pracowników. Otrzymaliśmy za to zwiększony zakres zadań do realizacji:

- 2009 r. – stacja wytrawiania; dodatkowe kontrole; wzajemna zgodność; zaświadczenia unijne.

- 2010 r. – dobrostan zwierząt w rzeźniach, audyty w inspekcji weterynaryjnej.

- 2011 r. – dodatkowe kontrole sektora akwakultury, schronisk, dobrostanu zwierząt podczas transportu.

- 2012 r. – dodatkowy monitoring pozostałości w żywności z krajów 3

- 2013 r. – dodatkowy monitoring dioksyn w żywności, nowe świadectwa przy przemieszczaniu świń

- 2014 r. – dodatkowy monitoring WWA żywności, wody w nadzorze paszowym, dodatkowe kontrole w rzeźniach, w sektorze utylizacyjnym, potwierdzenia przesyłek odpadów poprodukcyjnych w systemie TRACES, nałożenie obowiązku prowadzenia szkoleń dla rolników odnośnie grypy ptaków, ASF.

- 2015 r. – nadzór nad zwierzętami doświadczalnymi, kontrole uśmiercania zwierząt

- 2016 r. – RHD, Dodatkowe kontrole leków i produktów weterynaryjnych, odstrzał sanitarny dzików.

- 2017 r. – dobrostan brojlerów.

- 2018 r. – bioasekuracja ASF, nowa jednostka chorobowa jeleniowatych.

- 2019 r. – planowany jest nadzór nad wolnością od GMO, nadzór farmaceutyczny na poziomie powiatowych inspektoratów weterynarii.

Te wszystkie zadania nałożone na inspektorat nie były i nie są poparte regulacją płacowo kadrową. Niski poziom wynagrodzeń oraz brak osób chętnych do pracy w inspekcji weterynaryjnej, to problem nierozwiązany. Niskie płace powodują, że pracownicy są zmuszeni do poszukiwania innych źródeł dochodów. Sami lekarze weterynarii masowo zwalniają się z pracy. W ciągu 2 ostatnich lat odeszło 600 pracowników na 5500 zatrudnionych w inspekcji weterynaryjnej, i to tych najbardziej doświadczonych, stanowi to 10% kadry merytorycznej. W PIW w Krośnie w okresie ostatnich 2 lat odeszło 2 pracowników. Zatrudnienie nowego lekarza weterynarii to w obecnej sytuacji bardzo trudne przedsięwzięcie.

Jedynym sposobem na poprawienie sytuacji i wyjście z aktualnego stanu, przyczyniającego się do spadku motywacji wydajności oraz braku wykwalifikowanych pracowników, którzy mogliby usprawnić pracę inspekcji, jest zwiększenie funduszu wynagrodzeń i przyznanie dodatkowych etatów, szczególnie w powiatowych jednostkach.

3/Nic nie zmieniło się jeżeli chodzi o warunki lokalowe Inspektoratu. Uniemożliwia to zabezpieczenie odpowiedniej ilości środków, narzędzi, sprzętu, do zwalczania chorób zakaźnych, wykonania badań diagnostycznych (sekcje), właściwe przechowywania materiału zakaźnego, zapewnienie pomieszczenia do prac zespołu zarządzania kryzysowego, czy wreszcie godnych warunków pracy osobom zatrudnionym w zakładzie.

Kończąc chciałbym podkreślić, że mimo wielu trudności PIW w Krośnie dołożył wiele starań w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom powiatu krośnieńskiego.

POWIATOWY
LEKARZ WETERYNARII
W KROŚNIE
lek. wet. Andrzej Chrzanowski